

دیندار زبیری: حکومەتی هەریمی کوردستان بەردەوام داوی کردوو پە لە بکریت لە ئاسایی کردنەوهی رهوشی کەرکوک و جێبهجێکردنی ماددە (140) و ئامادەیی هاوکاری و هەماهەنگییە

رۆژی ١٦ی حوزەیرانی ٢٠٢٠ گروپی قەیرانی نیۆدەولەتی راپورتیکی بە ناوێشان "چاککردنی بارودۆخی ئەمنی لە کەرکوک" بڵاوکردەوه، لەم راپۆرتەدا باس لە پەوشی ئەمنی ناوچە جێناکۆکەکان و پارێزگای کەرکوک دەکات لە دواي کۆتایی هاتنی شەری دژی تیرۆریستانی داعش. هەرۆهات تیشک دەخاتە سەر رووداوەکانی ئۆکتۆبەر لە سالی ٢٠١٧ و باسی لە گشتپرسی دەکات لە هەریمی کوردستان و ناوچە جێناکۆکەکانیش .

د. دیندار زبیری ریکخەری راسپاردە نیۆدەولەتییهکان لە حکومەتی هەریمی کوردستان لە بارەي راپۆرتەکەوه رایگەياند: حکومەتی هەریم پێشوازی لە راپۆرتی گروپی قەیرانی نیۆدەولەتی دەکات سەبارەت بە ناوچە جێناکۆکەکان بەتایبەتی کەرکوک، لە دواي هێرشەکانی داعش خەلکی ئەم ناوچانە دووچاری نەهامەتییهکی زۆر و ئاوارەیی و سووتانی مāl و خانوو و شوینە بازرگانییهکانیان بوونەوه و دەیان هەزاریان لە شارەکانی کوردستان ئاوارە و دەرێدەر بوون. دواي کۆتاییهاتنی دەسەلاتی داعش کێشەکانی ئەم ناوچانە و مەینەتییهکانی خەلکەکی وەک خۆیان مانەوه، بۆیە داوامان لە ریکخراوەکان و لایەنە نیۆدەولەتییهکان کرد کە پێویستە هەرچی زوو بەهائای خەلکی ئەم ناوچانەوه بێن .

لە راپۆرتی گروپی قەیرانی نیۆدەولەتیدا باس لە گرنگی پیکهینانی هێزیکي هاوبەش دەکات بۆ پاراستنی ئاسایشی ناوچەکە، لەم بارەوه ریکخەری راسپاردە نیۆدەولەتییهکان لە حکومەتی هەریم وتی: ئێمەش وەک حکومەتی هەریم پشستگیری لە بۆچوونی گروپی قەیرانە نیۆدەولەتییهکان دەکەین بە بوونی هێزی گشت پیکهاتەکان لەو ناوچانە دەکەین، نەک پشستگویی خستنی بەشیکیان وەک ئەوهی ئیستا هەیه، چونکە بەم دوايیه کردەوه تیرۆریستییهکانی پاشماوەکانی داعش لە ناوچە جێناکۆکەکان زیادی کردوو و رۆژانە لەو ناوچانە قوربانی هەیه، بۆیە پێویستە هێزەکانی پێشمەرگە تەواجودیان هەبێت لە ناوچە جێناکۆکەکان تا ئەو کاتەي کە ماددە ١٤٠ یەکلا دەکریتهوه. چونکە زۆرینەي خەلکی ئەو ناوچانە کوردن و هێزەکانی پێشمەرگەش هەر لە خودی خەلکەکە خۆیان کە پارێزگاری لە شوینەکانی خۆیان دەکەن، لە هەمان کاتدا بوونی پیکهاتە ئایینی و نەتەوهیی و مەزەهەبییهکانی دیکەش لەو ناوچانە لەبەرچاو دەگرین بەتایبەتی لە شاری کەرکوک .

سەبارەت بە بوونی چەندین هێزی جیاگیا لە کەرکوک کە هەریهکیان لە شوینیکي تایبەتەوه فەرمان وەرەگریت وەک لە راپۆرتەکەدا خراوتە روو، د. دیندار زبیری وتی: بوونی ئەم فرە هێزیه لەو ناوچانە ناارامییەکی زۆری دروستکردوو و بۆتە هۆی ئەوهی کە تیرۆریستانی داعش ئەم دەرڤەتە بقۆزنەوه و

بەردەوام دزە دەكەن بۇ ئەنجامدانى كردهوى تيرۆريستى تەنانهت زۆر جار كېشە و ئالۆز كەوتۆتە نېوان خودى ئەم ھېزانە و لە ئەنجامدا دانىشتوانى شارى كەركوك بە گشت پېكھاتەكان خۆيان زەرەرمەندبوون .

زېبارى ئەوھشى روونكردهوه كه لە دواى سالى 2003 تاكو 2017 ھەماھەنگى ھەبووھ لە نېوان حكومەتى ھەريّم و بەغدا بۇ ئىدارەكردنى ئەو ناوچانە، لە سەرەتاي درووستبوونييهوه حكومەتى ھەريّمى كوردستان ھەردەم ھەولېداوھ بۇ پاراستنى بنەماكانى ديموكراسى و مافى مرؤف و رېزگرتن لە پېكھاتە نەتەوھىي و ئاينىيەكانى عېراق بۇ شادبوونييان بە مافەكانيان لە پېناو ھېنانەدى سەقامگىرى لە ولات، بۇ ئەم مەبەستەش لە گفتوگۇدا بووھ لەگەل حكومەتى فيدرالى بۇ نەھىشتنى ئەو ئاستەنگ و كېشانەى كه لەسەردەمى رژيّمى بەعسەوھ مابوونەوھ بە پشت بەستن بە دەستوور كه گەلى عېراق دەنگيان بۆى دا، گرنگترين ئەو كېشانەش كه بن چارەسەر مابوونەوھ ماددەى (140) ى دەستوور و ميكانيزمى جېبەجېكردنى ئەو ماددە دەستووريەيە .

رېكخەرى راسپاردە نېودەلەتییەكانى ئەوشى خستە روو كه ئەو ناسەقامگىرييهى ئیستا لە ناوچەكەدا ھەيە لە بواری ئابووریش زيانى زۆرى بە ناوچەكە گەياندووھ و لەم رووھوھ وتى: ئەو ناسەقامگىرييه لە ناوچەكەدا ھەيە بۆتە ھۆى ئەوھى لە ماوھى پابردوودا لە سنوورى ناوچە كوردستانىيەكانى دەرەوھى ھەريّم لەوانەش دەوروبەرى كەركوك، خانەقین، كفرى، خورماتوو و شنگال چەند دەستىكى ناديار، بە بەردەوامى ھەولى شيواندن و زيان پيگەياندى ھاوولاتیيان و جوتيارانى ناوچەكە دەدەن. وەك ديارە ھەر بەوھشەوھ نەوھستاوون و لە كاتى درويّنەكردنى رەنجى يەك سالەى جوتيارانى سنوورەكە، ھەستاوون بە سوتاندنى دەغل و دانى ھاوولاتیيان و ئاگرتيبەردان و بۆمبپژكردنى زەويوزارى گوندەكان كه ژمارەيەك كوژراو و بريندارى ليكەوتووھتەوھ.